

Suomen Kouluhistoriallisen Seuran vuosikirjat 1935–2005

Vuosikirja I (1935)

A. R. Cederberg: Kouluneuvos Einar Fieandt.

Kurt H. Enwald: A. J. Mela.

J. A. Wecksell: A. J. Mela.

Hanna Kallio: Vanhoja koulumuistoja.

Heikki Impivaara: Pari piirrettä Raahen koulusta.

Reino Rautavaara: Piirteitä Oulun triviaalikoulun historianopetuksesta viime vuosisadan alkupuolella.

Juuso Mustonen: Inkerin kansanopetuksen alkuvaiheita.

E. O. Stenij: Sata vuotta ammattiopetuksemme vaiheita.

Heikki Terho: Haminan saksalaisen alkeiskoulun oppilas-
matrikkeli.

Suomen kouluhistoriallisen seuran säännöt.

Vuosikirja II (1936)

R. A. Mäntylä: Kansanopetuksesta Tornion kaupungissa 1700- ja 1800-luvulla.

V. R. Lehtonen: Alemman maanviljelysopetuksen alkuvaiheista Suomessa.

Olga Moberg: Helsingin kansakoulujen alkuajoilta I.

Maiju Kantele: Helsingin kansakoulujen alkuajoilta II.

Impi Siukonen: Muistoja Amanda Packalénista.

I. Warttainen: Kylliälän kasvatustaito 100-vuotias.

Juuso Mustonen: Sunnuntai- eli pyhäkoulut Inkerissä.

Uuno Pulkkila: Kristiinankaupungin pedagogio.

Vuosikirja III (1937)

A. R. Cederberg: Suomen kouluhistorian tärkein tehtävä.

A. J. Tarjanne: Koulumuistoja kuuden vuosikymmenen takaa.

August Alho: Turun kaupunginkouluja viime vuosisadalla.
Väinö Vaara: Muuan poikkeuksellinen koulun taloussuunnitelma.
Matti Koskenniemi: Lukiolaiselämää Turussa 1880-luvulla.
V. Ahokanta: Muistelmia Lappeenrannan sunnuntaikoulusta.

Vuosikirja IV (1938)

Kustaa Hautala: Piirteitä Oulun oppikouluoloista 1822–43.
V. Ahokanta: Lappeenrannan käsityöläiskoulun vaiheet.
Santeri Liikkanen: J. V. Snellman ja kansakoulu.
Kalervo Kaartinen: Ekateriinan eli Huutokosken koulu.
Antti Inkinen: Suomalainen koululaitos Pietarissa.
Niilo Liakka: Muisteloja Tornion ala-alkeiskoulusta 1870-luvulla.

Vuosikirja V (1939)

J. H. Ollikainen: Leppävirran vanhemmasta kansakouluopetuksesta.
V. Ahokanta: Sortavalan vanhemmat ammattikoulut.
Niilo Liakka: Oulun suomalainen yksityislyseo 1874–1890.
M. O. Karttunen: Etelä-Pohjanmaan ensimmäisen kansakoulun perustaminen.

Vuosikirja VI (1944)

J. H. Ollikainen: Leppävirran kansakouluolojen kehitys 1800-luvun viimeisillä vuosikymmenillä.
Erkki Paasikallio: Ahlmanin pitäjänkoulujen alkuvaiheet.
Vilho H. Kivioja: Muistelmia Teuvo Pakkalasta opettajana.
Heikki Hosia: Punkalaitumen koululaitoksen alkuvaiheet.
Aili Vallin: Kouluhistoria ja matrikkelit kaupungeittain ja kunnittain.

Vuosikirja VII (1948)

Olli Lokki: Piirteitä aritmetiikan opetuksesta Suomessa vuoteen 1941 asti.
H. K. Erviö: Narvan suomalaisen kirkkokoulun vaiheita.
Jouko Palonen: Valtion oppikoulujen opettajien palkkauksen pääkohdittainen kehitys 1800-luvulla.
Viljam Ahokanta: Ammattiopetuksen vaiheita Joensuussa.

Vuosikirja VIII (1950)

Aukusti Salo: Suomen kasvatustietehistorian harrastuksen ja tutkimuksen elvyttäminen.

Urho Somerkivi: Sunnuntaikoulujen perustamisesta.

Santeri Liikkanen: Piirteitä Itä-Suomen kansanopetusoloista 1700-luvulla.

Kustaa Hautala: Muuan kouluriita Oulussa 1860-luvulla.

Aarne B. J. Vartiainen Kylliälän eli Uudenkartanon kasvatuslaitos 1829–1901.

Vuosikirja IX (1955)

Eino Viitasaari: Suomen kouluhistoriallinen seura 20-vuotias.

Urho Somerkivi: Suomen kansanopetuksen nousu 1840-luvulla.

E. O. Kuujo: Haminan kadettikoulun pedagogisesta yhdistyksestä 1870-luvulla.

Aimo Halila: Miten Helsingistä tuli Suomen johtava koulukaupunki.

W. Rantoja: Isonkyrön kansanopetuksen alkuvaiheet.

Mikko Rusama: Helsingin vaatturiammattikoulun perustamisvaiheista.

Nehemias Rautonen: Multian kirkonkylän kansakoulun perustaminen.

Aimo Halila: Bell-Lancasterin vuoro-opetusjärjestelmä Suomessa.

Eino Viitasaari: Katsaus.

Vuosikirja X (1957)

Eino Viitasaari: Kasvatustieteellisen keskuslaitoksen perustamissuunnitelmien historiaa.

Sinikka Lipponen: Suomen opettajakunta suuren Pohjan sodan aikana.

Erkki Lahdes: Ahlmanin koulujen ensimmäisten opettajain valinta.

Akseli Salokannel: Piirteitä Vanajan kansanopetuksesta.

E. Viitasaari: Katsaus Suomen kouluhistoriallisen seuran toimintaan.

Vuosikirja XI (1959)

Antti Inkinen: Suomalaisen nuorison opinkäyntiä Pietarissa venäläisen valtakauden aikana.

Armas Vuoristo: Papiston suhde kansakoulukysymykseen 1800-luvun alusta kansakoulun perustamiseen.

Vuosikirja XII (1960)

Jaakko Linnankivi: Reginan koulu Anjalan pitäjänkouluna.

Alpo K. Rapila: Piirteitä kansakouluopettaja Antti Tarkkasen elämäntyöstä.

Vuosikirja XIII (1961)

V. A. Nordman: Adolf Voldemar Streng ja Aukusti Juhana Mela.
Ritva Dahl: Venäjän kielen opetus Suomen oppikouluissa ensimmäisellä sortokaudella.

I. Vainio: Vaasan suomalaisen lyseon ja Borgå lyseumin kirjeenvaihdosta vv. 1890–92.

Vuosikirja XIV (1962)

Alpo K. Rapila: Laihian kirkonkylän kansakoulun toiminnasta vuosina 1880–1883.

Kalevi Kajava: Nevanlinnan triviaalikoulun vaiheista.

Eelis Aurola: Michail Tichanoffin perustamista suomenkielisistä kansakouluista ja niiden varhaisista vaiheista.

E. O. Stenij: Ammattikasvatusta Ruotsinvallan aikaisessa Viaporissa.

Vuosikirja XV (1963)

Jussi Isosaari: Pedagogista teoriaa maassamme 1800-luvun alkupuolella.

Veikko Lehvä: Kuurojen opetuksen alkuvaiheita meillä ja muualla.

Kalevi Kavaja: Pietarin suomalaisen kirkkokoulun vaiheista.

M. O. Karttunen: Opettaja Johannes Häyhän muistelmia.

Urho Somerkivi: Rousseau pedagogisena ajattelijana. Muutamia mietteitä A..D. 1962.

Vuosikirja XVI (1964)

Eeva Tirkkonen: Musiikinopetuksesta Suomessa vuosina 1866–1925.

Pentti Vasunta: Maalaiskansakoulujen tarkastuksen historia Cygnaeuksen ja paikallistarkastajien aikana 1866–1884.

Matti A. Sainio: Lähteitä Suomen kansakoulun esihistoriaan.

Vuosikirja XVII (1965)

E. A. Stenij: Piirteitä Suomen Kouluhistoriallisen Seuran 30-vuotistaipaleelta.

Kalevi Kajava: Pietarin suomalaisesta yhteiskoulusta.

Erkki Lahdes: Maalaiskansakoulun opetussuunnitelma (1925) nykyisen didaktiikan tienraivaajana.

Eelis Aurola: Eräs keskeinen lähde Uno Cygnaeuksen suunnitelmassa kielen opetuksen uudistamiseksi.

Aimo Halila-Eelis Aurola: Koulun historian kirjoittamisesta.

Vuosikirja XVIII (1966)

Matti A. Sainio: S. A. Hedlundin kirjekokoelma.

Jussi Isoaari: Bruno Boxtrömin kasvatustieteiden opetus Sortavalan seminaarissa 1882–1917.

Alpo K. Rapila: Suomenkielisten kansakoulujen syntyvaiheista Helsingin ympäristössä 1890-luvulla.

Eelis Aurola: Cygnaeuksen kaksi kirjoitusta v:lta 1857 ja niiden luonnokset.

Vuosikirja XIX (1968)

V. A. Nordman: Kielisuhteet Helsingin oppikouluissa sadan vuoden aikana 1860–1960.

Juhani Jussila: Työkasvatuksen tavoitteet Suomen kansakoululaitoksen järjestämistä koskevissa suunnitelmissa vuosina 1856–1866.

Sven Gladh: Kansakoulumme käsityönopetus vv. 1866–1888.

Soili Virkkunen: Lars Gabriel von Haartmanin suunnitelma Kartanon Koulun perustamiseksi.

Vuosikirja XX (1972)

Markku Hulkko: Kansakoulun kehitys teollistuvassa maalaiskunnassa.

Reijo Pajamo: Heinrich Wächter Suomen koulujen laulunopetuksen uudistajana (1853–1881).

Vuosikirja XXI (1983)

Urho Somerkivi: Suomen kunnallinen keskikoulu.

Taimo Iisalo: Keskikoulun opetussuunnitelman syntyvaiheen ongelmia.

Jouko Kauranne: Alakansakoulu-lehti alakansakoulun opetussuunnitelmaa koskevan keskustelun kehittäjänä.

Alpo K. Rapila: Kuvernööri A. A. Järnefeltin toiminta kansakoulujen perustamisessa Vaasan läänissä 1890–1894.

Suomen Kouluhistoriallisen Seuran toimintakertomus vuodelta 1982.

Luettelo edellisten vuosikirjojen kirjoituksista.

Vuosikirja XXII (1984)

Martti T. Kuikka: Didaktiikan asema suomalaisen opettajankoulutuksen alkuvaiheissa 1800-luvulla.

Esko I. Kähkönen: Lapin viimeiset katekeetit opettajina.

Antti Lappalainen: Alexander Edvard Modeen, oppikirjantekijä ja maantieteen opetuksen uudistaja.

Alpo K. Rapila: Etelä-Pohjanmaan kansakoulujen tarkastus talvella 1872.

Elias Turunen: Opettaja Matti Pajusen muistelmä: Neljä vuosikymmentä kansanvalistustyötä rajaseudulla.

Kai R. Lehtonen: Mikrotietokone kouluhistorian tutkijan apuvälineenä.

Suomen Kouluhistoriallisen Seuran toimintakertomus vuodelta 1983.

Luettelo edellisten vuosikirjojen kirjoituksista.

Vuosikirja XXIII (1985)

Urho Somerkivi: Kansanopetuksen opetussuunnitelmat kulttuurin siirron kuvastajina.

Jouko U. Kauranne: Kulttuurin vaikutus alakansakoulun opetussuunnitelmiin.

Aimo Halila: Suomen kansakouluväen ulkomaisista opintomatkista 1880- ja 1890-luvuilla.

Martti T. Kuikka: Suomalainen kulttuuri yläkansakouluseminaarien harrastustoiminnassa 1920- ja 1930-luvulla.

Antti Henttonen: Opettaja kulttuurityön tekijänä.
Erkki Kuujo: Monikielisen Viipurin koululaitos.
Kyösti Kiuasmaa: Nuoren tasavallan oppikoulukulttuuri.
M. O. Karttunen: Kansanopiston kulttuuritehtävä.
Erkki Merimaa: Suomenkieliset koulut ulkomailla.
Martti T. Kuikka: Piirteitä Suomen Kouluhistoriallisen Seuran toiminnasta vuosina 1935–85.

Vuosikirja XXIV (1986)

Urho Somerkivi in memoriam.
Donald J Wilson: Public Support of Private and Independent Schools in Canada.
Aimo Halila–Eelis Aurola: Koulun historian kirjoittamisesta.
Jouko Kauranne: Kuopion kansakoululaitos sodista peruskouluun.
Irina Koskinen: Vänrikeistä Talvelan poikiin.
Antti Lappalainen: Helsingin kansakoulunopettajat koulunuu-
distajina.
Alpo K. Rapila: Maaseudun kansakoulunopettajan kunnanpalk-
ka 1870-luvun Etelä-Pohjanmaalla.
Risto Rinne: Kansakoulunopettajien rekrytointi Suomessa ennen
toista maailmansotaa.
Kouluhistorian tutkimuksen päivät.
Martti T. Kuikka: Kasvatuksen historian tutkimuksen nykypäivä
ja tulevaisuus.
Reijo Raivola: Kansallisen hengen käsite vertailevassa tutkimuk-
sessa.
M. O. Karttunen: Suomen Kouluhistoriallinen Seura 1935–1985.
Seuran 50-vuotistilaisuudessa pidetty esitelmä.
Antti Lappalainen: Urho Somerkiven teokset.
Toimintakertomus vuodelta 1985.

Vuosikirja XXV (1987)

M. O. Karttunen: Historian koulu. Historianopetus kansanopis-
tossa 1890–1950.
Martti T. Kuikka: Teori och praktik inom pedagogiken i utbild-
ningen av klasslärare i Finland under krigstiden.

Saara Hakaste: Uusia näkymiä vertailevan kasvatustieteen tutkimusongelmiin.

Tore Moreen: Oikeus yksityiseen kouluopetukseen. Hallitusmuodon 82. ja 79. pykälien tulkintaa.

Toimintakertomus vuodelta 1986.

Vuosikirja XXVI (1988)

Jouko Kauranne: Helsingin koululaitoksen pedagogisesta kehityksestä peruskoulun alkuvuosina.

Veli Matti Autio: Aistivammaisopetus kulttuuripolitiikan kentässä.

Martti T. Kuikka: Opettamisen perustaidot suomalaisen opettajankoulutuksen kehittämisen ongelmana 1972–1978.

Paavo Tarvainen: Leo Harmaja virkamieskoulutuksen edistäjänä.

Irina Koskinen: Muuttuva ylioppilasaine.

Markku Mansner: Ammattimiehiä tehtaaseen ja verstaaseen.

Toimintakertomus vuodelta 1987.

Vuosikirja XXVII (1989)

Jouko Kauranne: Use of Computers in Finnish Schools.

F. H. Mortensen: Uppsatskrivningen och dess föregångare I Danmark.

Irina Koskinen: Niin sanotut uudet pedagogiset näkemykset ja ortodoksinen kirkko.

Martti T. Kuikka: Viisi kansanopetusjärjestelmää Suomessa 1880-luvulta 1920-luvulle.

Esko Nikander: Kansakoulun tavoitteet Uno Cygnaeuksen, J. V. Snellmanin ja Mikael Soinisen tulkitsemana.

Reijo Pajamo: Laulun ja soiton lehtori E. A. Hagfors.

Alpo K. Rapila: Koululainsäädäntömme muuttumisvaiheita.

Jarl Stormbom: Comenius ja Forselius – vertailevat näkökohdat.

Toimintakertomus vuodelta 1988.

Vuosikirja XXVIII (1990)

Sirkka Ahonen–Jukka Rantala: History of Education in "the Second Republic" c. 1944-1950.

Martti T. Kuikka: J. A. Comenius and the School order of 1649 in Sweden-Finland.

- Taimo Iisalo: Sunnuntaikoulu työssäkäyville – esimerkkinä Uudenkaupungin sunnuntaikoulu 1800-luvulla.
- M. O. Karttunen: Maalaiskansakouluntarkastajana Etelä-Pohjanmaalla 1940- ja 1950-luvuilla.
- Jouko Kauranne: Japanin ja Suomen peruskoulujen opetussuunnitelmien vertailua.
- Osmo Kivinen–Sirppa Kinos: Suomalainen oppiaika.
- Irina Koskinen: Oppiaineen historia kytkeytyy pedagogiikan ja aineen historiaan.
- Jukka Rantala: Valmistavan koulun kautta oppikouluun.
- Alpo K Rapila: Sortavalan seminaarin johtajan vaali vuonna 1880. Toimintakertomus vuodelta 1989
- Luettelo Suomen kouluhistoriallisen seuran vuosikirjoista.

Vuosikirja XXIX (1991)

- Martti T. Kuikka: Humanism of Antiquity and the Development of Finnish Secondary Schools in the 1920's and 1930's.
- Pauli Arola: Yksi oppikirja – kaksi kertojaa.
- Aaro Harju: Kreikkalaiskatolisten kansakoulujen tarkastus ennen vuotta 1923.
- Yrjö Kaimio: Rintamaoppikoulujen toiminta jatkosodassa syksystä 1943 maaliskuuhun 1944.
- Jouko Kauranne: Helsingin koulumuseon syntyvaiheet.
- Matti Koskenniemi: Kotitausta ja opintoura.
- Alpo K. Rapila: Kansakouluntarkastaja K W. Forsmanin elämäntyöstä vuosina 1885–1922 Etelä-Pohjanmaalla.
- Jarl Stormbom: Ketkä olivat Suomen didaktisesti merkittävimmät herbartilaiset ja mitä oli didaktiikka?
- Marianne Tallberg: Maallisen sairaanhoitajakoulutuksen alkuvaiheet Suomessa.
- Elias Turunen: Kotiopetuksen ja työn kautta seminaarista yhteiskuntaan.
- Toimintakertomus vuodelta 1990.

Vuosikirja XXX (1992)

Kuvia suomalaisesta koulutuksesta

Martti T. Kuikka: Yliopistot suomalaisen yhteiskunnan rakentajina itsenäisyyden aikana.

Antti Lappalainen: Suomen oppikirjat.

Leena Jääskeläinen: Koululiikuntaa vuodesta 1843.

Matti Koskenniemi: Kotitausta ja opintojen keskeyttäminen.

Erkki Merimaa: Työntiedosta ja ammatinvalinnasta opintojen ohjaukseen.

Jouko Kauranne: Suomi vai Eurooppa uuden koulutusajattelun perustana.

Martti T. Kuikka: Suomen kouluhistoriallisen seuran vuosikirja. Koulu ja menneisyys vuosina 1935–1992.

Vuosikirja XXXI (1993)

Antti Lappalainen: Opettajat kuvataiteilijoiden kuvaamina.

Taimo Iisalo: Pedagogiossa ja pedagogiosta maailmalle.

Jouko Kauranne: Helsingin koulutoimen hallinnon muuttuminen.

Maximilian Modeen: Skolerfarenheter.

Pauli Arola: Historioitsija puhui – mutta kenelle?

Martti T. Kuikka: Opettajakuvan muuttuminen 1940-luvulta 1990-luvulle.

Saara Hakaste: The Development of Co-Education in Finland.

Eva Szabolcs: Recent Research in the History of Education in Hungary.

Toimintakertomus vuodelta 1992.

Vuosikirja XXXII (1994)

Martti T. Kuikka: Kuusivuotiaat – ikuinen koulutuksen solmukohta.

Arto Jauhiainen: Helsinki koulupsykologisen työn pioneerina.

Jouko Kauranne: Oppiaineiden ja tuntimäärien vaihtelu Suomen oppivelvollisuuskoulussa.

Osmo Kivinen–Risto Rinne: Kansanopettajat ja kansalaiskuvan muutos Suomessa 1800–1990-luvuilla.

Laura Kolbe: Traditio – murros – jatkuvuus.

Juhani Tähtinen: Pikkulasten kotikasvatuksen ideaalit ajan virrassa.

Suomen kouluhistoriallisen seuran toimintakertomus vuodelta 1993.

Vuosikirja XXXIII (1995)

Koulun kansainväliset kasvot

Martti T. Kuikka: Suomalaisen opettajankoulutuksen innovaatioiden lähtökohtia

Jouko Kauranne: Suomalaisen kouluopetuksen eheyttämisen juuret.

Saara Hakaste: Tyttöjen kasvatusta 1700- ja 1800-lukujen Suomessa.

Erkki Kuujo: Karjalan kouluolojen erityispiirteitä.

Erkki Lahdes: Vanha ja uusi, didaktiikan ikuinen ongelma.

Jarl Stormbom: Identiteetti ja koulumaailma.

Priit Raudkivi: Löydetty – kadotettu – jälleen löydetty.

Russell H. Edes: My impressions of Finnish and Scandinavian Educational Systems.

Kai R. Lehtonen: Oppikirjan tekijä Supervaltojen syleilyssä.

Erkki Aho: Kouluhallinnon kansainvälinen vuorovaikutus.

Martti T. Kuikka: Suomen kouluhistoriallinen seura vuosina 1986–1995.

Vuosikirja XXXIV (1996)

Erilaiset koulutiet

Herdis Modeen: Nadine Eriksson-Avellan-D'ornhjelm (1818-1907)

Une pedagogue finlandaise en Russie avec une carrière hors du commun.

Martti T. Kuikka: Education Policy and Alternative Pedagogies in Finland 1950-1995.

Jukka Rantala: Valmistavan koulun kautta oppikouluun.

Pauli Arola: Kansaliskasvatuksella kaaosta vastaan.

Jyrki Männistö: Sanomalehdet kouluhistorian tutkimuksessa.

Taimo Iisalo: Onko pesäluettelosta apua selvittäessä viime vuosisadan suomalaisen kansanhimisen lukutaidon tasoa?

Antti Ranta-Knuuttila: Opettajakoulutuksen kehittämiskysymyksiä 1970–1995.

Aaro Harju: Koulutuksen lainsäädännön kokonaisuudistus.

Suomen Kouluhistoriallisen Seuran toimintakertomus 1995.

Vuosikirja XXXV (1997)

Itsenäinen suomalainen koulu

Jyrki Männistö: Kansakoulu puoluepolitiikan välikappaleena 1920- ja 1930-luvun Suomessa.

Jouko Kauranne: Omaleimaistamisen mahdollisuudet Suomen kansa- ja peruskouluissa maamme itsenäisyyden aikana.

Olavi Ketonen: Arvokasvatus arvoonsa.

Arto Jauhiainen-Joel Kivirauma-Risto Rinne: Kansanopettajiston koulutuskysymys 1900-luvulla.

Minna Vuorio-Lehti: Ylioppilastutkinto itsenäisessä Suomessa.

Jukka Sarjala: Peruskoulu-uudistuksen toimeenpano eduskunnassa ja valtioneuvostossa.

Tuula Hyyrö: Suistamon alakansakouluseminaarin perustamisesta 80 vuotta.

Paavo Tarvainen: Voiko puupäästä kouluttaa agitaattorin?

Jarl Stormbom: Kolme presidenttiä – kolme identiteettiä.

Martti T. Kuikka: Religious instruction and education in Finnish teacher training from 1863 to 1895.

Luettelo Suomen kouluhistoriallisen seuran vuosikirjoista.

Vuosikirja XXXVI (1998)

Suomalaisia kasvattajia

Martti T. Kuikka: Features in the Uno Cygnaeus research tradition.

Juhani Tähtinen: Henrik Porthanin ideaalikansalaisuus ja kasvatus.

Saara Hakaste: Jaakko Fellman – lapinpappi ja saamelaiden opettaja.

Jyrki Männistö: Santeri Alkio – itsenäisyyden alun koulumestari.

Hannu Välimäki: Paavo Virkkunen koulumiehenä ja kasvattajana.

Simo Sinnari: Martti Haavion näkemykset opettajapersoonallisuudesta ja nykypäivän haasteet.

Helvi Penttilä: Piirteitä Sulo Erik Penttilän elämäntyöstä.

Olavi Ketonen: Urho Somerkiven elämänkaaren kartoitusta.

Juha Nieminen: Guy von Weissenberg ja vapaan nuorisokasvatuksen idea.

Raija Huhmarniemi: Reijo Wilenius – kulttuurifilosofi ja vaihtoehdopedagogi.

Suomen kouluhistoriallisen seuran toimintakertomus 1997.
Luettelo seuran vuosikirjoista 1935–1997.

Vuosikirja XXXVII (1999)

Kasvatuksen monimuotoinen sarka

Antti Lappalainen: Martti T. Kuikka – opettaja ja tiedemies.

Martti T. Kuikka: Humanism in Schoolpolicy in Finland after 1945.

Sirkka Ahonen: Kouluhistorian vaihtuvat paradigmat.

Irina Buchberger: Mikä äidinkieli?

Saara Hakaste: Kasvatuksen historiaa kansainvälisesti.

Jyrki Männistö: Kieliryhmien koulurettelöt itsenäisyyden alussa.

Esko Nikander: Idea hyvästä opettajasta 1920- ja 1930-lukujen Suomessa.

Anni Punto: Terveysthuoltoalan soveltuvuuskokeet.

Jukka Rantala: Kansakoulunopettajat ja kapina.

Vesa Tuominen: Brander-suku karjalaisena kansanvalistajana.

Hannu Välimäki: Teologia – uskontopedagogiikka – kasvatustiede.

Luettelo seuran vuosikirjoista 1935–1998.

Tabula gratulatoria.

Vuosikirja XXXVIII (2000)

Martti T. Kuikka: Textbooks on didactics and the religious instruction in the Finnish primary schoolteacher training colleges.

Martti Hölsä: Suomalaisten koulutushankkeita Itä-Karjalassa Jatkosodan aikana.

Tuula Hyyrö: Kaurialan kassapäät sotavuosina.

Jouko Kauranne: Sotilaspoikien kasvatusperiaatteet.

Elise Lujala: Välitysluokka siltana kodista kouluun.

Jussi Isosaari: Opettajana Itä-Karjalassa.

Jyrki Männistö: Niukat kalliinajan lisät ja vähäiset virantoimituspalkkiot, yleissivistävien koulujen opettajien palkkataistelu 1920- ja 1930-luvuilla

Jukka Rantala: Kansakoulunopettajat kouluhallituksen mustassa kirjassa.

Jarl Stormbom: Waldemar Ruin ja hänen johtoasema kasvatusopin ja didaktiikan professorina.

Suomen kouluhistoriallisen seuran toimintakertomus vuodelta 1998.

Luettelo seuran vuosikirjoista 1935–1999.

Vuosikirja XXXIX (2001)

Koko kansan koulu – 80 vuotta oppivelvollisuutta

Jukka Sarjala: Ainoakaan lapsi ei jää huomaamatta.

Aslak Lindström: Tie oppivelvollisuuden säätämiseen.

Jaakko Numminen: Suomen kansanopetuksen historia.

Risto Parjanne: Kunnat kansan sivistäjinä.

Samuli Apajalahti: Opettajat paljosta vastuussa.

Kirsi Lindroos: Oppivelvollisuus tänään.

Risto Rinne: Suomalainen yhtenäiskoulu ja ylikansallinen koulutuspolitiikka.

Anto Leikola: Ei koulua vaan elämää... – mitä olisi opittava?

Martti T. Kuikka: Kansanopetuksen suuret linjat.

Maija Rask: Oppimisen oikeus ja merkitys.

Vuosikirja XL (2002)

Kulttuurivaikuttajat ja koulut autonomian aikana arvojen rakentajina

Aslak Lindström: Elias Lönnrot (1802–1884).

Jari Salminen: Kaarlo Tiililän aikalaisnäkemystä Suomen yksityisoppikoulujen kehitykseen 1893–1917.

Hannu Syväoja: Herman Luukko, Juhani Leppälä ja kansakoulun maahenki.

Jarl Stormbom: Torsten Rudenschöld ja Mikael Johnsson-Soininen – vertailevia näkökohtia.

Tuula Hyyrö: Kertomus itäkarjalaisesta Nadja-opettajasta.

Elise Lujala: Monta tietä kodista kansakouluun.

Hilkka Laamanen: Kansakoulu poliittisten ryhmittymien valtataistelun välineenä vuosina 1866–1898.

Jyrki Männistö: Jatko-opetuksen juurruttaminen – puolen vuosisadan intressikiista.

Aaro Harju: Maalaiskansakouluntarkastajat kansakoulujen kehittäjinä autonomian ajalla.

Jouko Kauranne: Helsingin vanhimmat koulut.

Saara Hakaste: The Helsingfors Lyceum 1831–1891.

Martti T. Kuikka: Teachers for Secondary Schools, Especially Teacher Training in Finland 1780-1980.

Suomen kouluhistoriallisen seuran vuosikirjat 1935–2001.

Vuosikirja XLI (2003)

Koti ja koulu, kasvatuksen perusta

Reijo Pajamo: J. L. Runeberg ja virsikirja.

Hannu Välimäki: T. P. Virkkunen uskonnonpedagogina.

Paavo Malinen: Kaksi matematiikan opetuksen ja reformipedagogiikan tutkimuksen pioneeria.

Annukka Jauhiainen: "Kansalaiskasvatusta ja käytännön taitoja – kansakoulun jatko-opetuskysymys.

Harri Saine: Oppivelvollisuuskoulun vähemmistöryhmien uskonnonopetus.

Hannu Syväoja: Emile, Tarzan, Jukolan veljekset - vapaan kasvatuksen lumo.

Jyrki Männistö: Maksuttomat oppimateriaalit kansakoululaisen avuksi.

Riitta Hirvonen: "Kun koulutyöni alkaa taas."

Markku Vanttaja: Koulusuoriutumista selittävät tekijät.

Jouko Kauranne: Neljännesvuosisata opetustoimen kehittämistä Helsingissä.

Sirkka Heiskanen-Mäkelä: Kahden koulun väkeä.

Elise Lujala: Kotikasvatuksen tukeminen - yhteiskunnan etu.

Riitta Koistinen-Mandalios: Lotta Svärd -järjestö kasvattajana.

Tuula Hyyrö: Koulumestareita ja maistereita Tarton TÖS:sta 175 vuotta.

Lasse Paajanen: Helsingin matematiikan ja fysiikan opettajien järjestötoiminnan alkuajoista.

Jukka Rantala: Mikrohistorian merkitys opettajuuden tutkimisessa.

Suomen Kouluhistoriallisen Seuran toimintakertomus vuodelta 2002.

Suomen Kouluhistoriallisen Seuran vuosikirjat 1935–2002.

Vuosikirja XLII (2004)

Koulu kansakuntaa rakentamassa

Martti T. Kuikka: Kasvatuksen historian tutkimus - ollako vai eikö olla.

Jouko Kauranne: Helsingin koulut ja niiden opetus itsenäisyyden aikana.

Saara Hakaste: The New Educational Idea and its Practice in Finland - The Rudolf Steiner School in Lahti and its new building.

Antti Henttonen: Sortavalan seminaari oli Karjalan korkeakoulu

Hannu Syväoja: Kehitysromaani - kasvatusromaani.

Janne Varjo: Kolmannen tasavallan koulutuspolitiikan ohjelmanjulistus - Harri Holkerin hallituksen koulutuspoliittisen selonteon eduskuntakäsittely.

Pauli Arola: "Kirkkokansan nousu" vuonna 1922 - kansanliike vai poliittista ohjailua?

Airikki Pousi: Sosialisaatioprosessi historiallisessa viitekehyksessä - mikrohistoriallisen tutkimuksen avaamia näkökulmia kouluhistoriaan 1910–1930-luvun Keuruulla.

Tuula Hyyrö: Aukusti Salon seminaari garnisonikaupungissa.

Maija Meretniemi: Kansanlastentarhan uranuurtajan Hanna Rothmanin toiminnan aatteellisia perusteita.

Suomen Kouluhistoriallisen Seuran toimintakertomus vuodelta 2003.

Suomen Kouluhistoriallisen Seuran vuosikirjat 1935–2003.

Vuosikirja XLIII (2005)

J.V. Snellmanin mietteistä koulutuksen kehittämiseen

Martti T. Kuikka: Kehittyvän toiminnan vuodet 1996–2005.

Martti T. Kuikka: J. V. Snellmanin mietteet kansakoulusta 1840-luvulla.

Jouko Kauranne: J. V. Snellmanin jalanjäljillä Kuopiossa.

- Hannu Syväoja: Pakon kautta aktiiviseen vapauteen – J. V. Snellmanin kasvatusajattelusta.
- Raija Meriläinen: Koulutuspolitiikka ja yleissivistys .
- Kyösti Kilpivaara: Kansakoulun johtokunnat kansankasvatuksen järjestäjinä Simossa, Pudasjärvellä ja Ranualla vuosina 1866–1921.
- Pauli Arola: Kansakoulun kustannuslaki koetteella 1921–1937
- Jorma Virtanen: Aukusti Salo ja koulujärjestelmän uudistamispyrkimykset .
- Antti Lappalainen: Kansalaistaidon lyhyt historia .
- Aslak Lindström: Kadettikoulujen ja upseerikoulutuksen osuus ja merkitys suomalaisessa koulutusjärjestelmässä ja yhteiskunnassa .
- Suomen Kouluhistoriallisen Seuran toimintakertomus vuodelta 2004.
- Suomen Kouluhistoriallisen Seuran vuosikirjat 1935–2004.